

وعظ و خطابه و نقش اساسی آن در آگاهی و روشنگری نوده‌ها

نقش خطابه در نهضت مشروطیت ایران - یادی از سید
جمال‌الدین واعظ اصفهانی و ملك المتكلمين واعظ -
نقش خطابه در انقلاب اسلامی سترگ ایران - سلاح
روز - عامل نفوذ و اثرگزاری - شهیدان راه خطابه
و وعظ.

وعاظ و گویندگان و خطبای عالیقدر اسلامی ، در برانگیختن احساسات و عواطف
مردم و در راه توجیه فکری و ارشادی و در مسیر مبارزات فکری و عملی ، نقش سازنده
و روشنگری دارند که کمترین مطالعه و دقت در نهضت‌ها و انقلاب‌های بزرگ جهان
اسلام ، گویاترین سند این مجاهدات خستگی ناپذیر آنان می‌تواند باشد ، در مبارزات
آزادی خواهانه و در نهضت‌های مردمی ، خاصه آنجا که نهضت زمینه وریشه اسلامی
داشته باشد گروه وعاظ و خطیبان نقش روشنگر و آموزنده‌ای را بر عهده داشته‌اند
و دارند.

نقش خطابه در نهضت مشروطیت...

به سراغ دورترین انقلابای تاریخی و قدیمی ترین گویندگان و خطباء جهان نمی رویم از «سیمرون»، «ولادیمیر» و دیگر سخنوران یونان، و روم، سخن به میان نمی آوریم. نظری اجمالی به نهضت مشروطیت ایران می افکنیم. (که خود نوعی قیام بر علیه استبداد و خفقان حکومت فردی و سلطنتی بود).

در این نگاه اجمالی عوامل پراکنگیزنده و جهت شکل دهنده توده های مردم را مد نظر قرار می دهیم به روشنی خواهیم دید: که فعالیتها و تلاشها و سخنرانی های گوینده و پیرانگرد و خطیب رزمنده و دوگوینده بی پروا و ارزنده در پراکنگیزختن احساسات مردم تا چه حد مؤثر و قاطع بوده است:

سید جمال الدین واعظ اصفهانی، میرزا نصرالله بهشتی معروف به ملک المتکلمین، دو خطیب مبارزی که با سخنرانیها و انشاگریهای خود توانستند استبداد داخلی و استعمار خارجی را محکوم و از صحنه کشور اسلامی تا حدودی مظرود سازند، آنان

ملک المتکلمین گویندگی باک

سید جمال واعظ اصفهانی

با نطقهای آتشین خود پایه های کاخ استبداد و خفقان را آنچنان به لرزه درآوردند و آنچنان حرکت و تکان دادند که هرگز از عهده چندین ارتش مجهز و نیرومند نیز ساخته و عملی نبود.

درست است آنان جان خود را در راه آرمان خویشان فدا و ایثار نمودند ولی در برابر آن، توانستند با خطابه های تاریخی و سازنده خود، ملت بزرگ ورنج دیده و ستم کشیده ایران را از زیر یوغ استعمار و استبداد زورگویان و استعمارگران، نجات و آزادی بخشند و این امر خود می تواند بزرگترین پاداش معنوی يك فرد معتقد به خدا و اسلام باشد.

* * *

نقش خطابه در انقلاب اسلامی ایران ...

نیروی سازنده و توفنده ی بیان و خطابه ، در نهضت اخیر و انقلاب سترگ اسلامی ایران ، نقش سازنده و حساس را ایفا نمود، خطباء و مبلغین متعهد و انقلابی، با قدرت زبان و نفوذ بیان خویش، توانستند با بزرگترین و مجهزترین بلندگوهای رژیم به مقابله و مقاومت و رویارویی برخیزند و شایعه پراکنی ها و تبلیغات سوء و تحریف حقایق و تبدیل واقعیات و جعل اخبار آنها را، خنثی و تباه سازند و سمپاشی های دشمنان را با نطقهای صریح و افشای حقایق و بیان روشن واقعیات، محکوم و بر ملا سازند، آنان آنچنان با شور و شوق و علاقه ی خاص در این راه گام برداشتند که اعجاب جهانیان را برانگیختند چون آنان تا لحظه پیروزی روی سخن خویش ایستادند و توانستند شاهد پیروزی را به آغوش گیرند.

* * *

اسلام حرکت آفرین:

خطباء و گویندگان عالیقدر ایران با الهام از رهنمودها و راهنمایی های حرکت آفرین و تحت ارشادهای فکری و اعتقادی پویا و حماسه آفرین اسلام ، به ایفاء وظیفه ی مقدس و پیمان الهی خویشان پرداختند و هرگز از گفتن سخن حق، در برابر سلطان جائر و باطل و مستبد ، قصور و کوتاهی نورزیدند ، زجرها کشیدند و ستمها به جان خود خریدند به سلول زندانها افتادند و جمعی به فیض شهادت نائل آمدند و با تحمل صدها محرومیت و توقیف منبرها و ممنوعیت از سخن گفتن و حرف زدن رو به رو شدند ولی

هرگز دست از مبارزه برنداشتند تا کلام دلنشین الهی را در جایگاه شایسته خود نشانند.

* * *

سلاح روز ...

وعظ وخطابه امروز هم یکی از مهمترین ابزار تبلیغ وارشاد اسلامی است که اساس آن بر پایه ایمان و آرمان و عقیده و عمل برطبق آن نهاده شده است و رمز پیروزی و موفقیت خطیب و گوینده در این دو امر نهفته است.

* * *

حوزه علمیه قم در میان حوزه‌های اسلامی دیگر، در این رشته حساس و ارزنده از امتیاز و ویژگی خاصی برخوردار می‌باشد، فارغ التحصیلان آن، روی نیاز اجتماعی و اسلامی محیط، از این مزیت برخوردار شده‌اند و توانسته‌اند در فن خطابه و تبلیغ، گوی سبقت را از دیگران برابند ...

عامل نفوذ و اثر گذاری :

گروه و عاظ و گویندگان ، بخاطر تماس نزدیکی که با مردم داشته و معاشرت دائمی که در میان اقشار و طبقات مختلف اجتماعی دارند همواره توانسته‌اند: مردم را در جهت مسیری که ضرورت تاریخ ایجاب می‌کرده است تجهیز نموده و به پیش برانند و هر جا که روحانیون آگاه و مبارز در مدارج متعالی و والای روحانیت به دل خواه خود و برای آنکه وجودشان مثمر ثمرات ارزنده‌تر و بیشتری باشد از امکانات موجود استفاده شایان نموده و مردم را از حقایق آگاه ساخته‌اند و بدنبال این آگاهی آنان را علیه آنچه که باید از میان برود برانگیخته‌اند.

* * *

شهیدان راه :

نهایت فخر و مباهات حوزه علمیه است که در راه مقدس تبلیغ و ایراد خطابه، عده زیادی تا سرحد ایثار و تقدیم جان و قربانی شدن در راه دفاع از آرمان و مکتب و در راه دفاع از حدود و ثغور احکام دینی، پیش‌رفته‌اند و از بذل نقدینه جان، مضایقه نکرده‌اند که خیل شهیدان شاهد روزمی‌توانند گوشه‌ای از این ایثارها و بذل جانها را نشان دهند و حقانیت این گروه رزمنده و مبارز را به ثبوت برسانند.